

Internettjänster för äldre

Slutrapport

Anna-Karin Bergius

Hjälpmedelsinstitutet

© Hjälpmedelsinstitutet (HI), Swedish Care Institute (SCI)

Författare: Anna-Karin Bergius

ISBN: 978-91-85435-58-6

URN:NBN se:hi-2008-08352-pdf

Best nr 08352-pdf

Publikationen kan beställas på telefon 08-620 17 00 eller hämtas som ett pdf-dokument på HIs webbplats, www.hi.se/butik/pdf. Den kan också beställas i alternativa format från HI.

Internettjänster för äldre

Slutrapport

Anna-Karin Bergius

Hjälpmiddelsinstitutet

Förord

Tack vare medel från .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur) har den här studien kunnat genomföras. Internet har vuxit i betydelse. Det har blivit en del av vardagen för en stor del av befolkningen. Internet kan förmedla information, man kan köpa resor eller produkter på Nätet. Har man specialintressen kan man gå med i s.k. ”Communities” och träffa likasinnade. E-post är något som allt fler använder sig av.

Hjälpmedelsinstitutet arbetar för att också äldre och personer med funktionsnedsättning kan dra fördel av teknikens landvinningar. Med det här projektet har vi velat ta temperaturen inom området Internettjänster. När den statliga Hjälpmedelsutredningen lade fram sitt slutbetänkande för fyra år sedan var Internettjänster inte en fråga i sammanhanget. Nu kan vi konstatera att Internettjänster blir allt mer intressant för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Projektet har letts av Anna-Karin Bergius. Som framgår av rapporten har Seniornet Sweden och andra organisationer bidragit med värdefull kunskap. Att göra en kartläggning av Internet låter sig inte göras. Vad projektet gjort är att leverera en ögonblicksbild – en mycket intressant sådan. Rapporten visar på en stor potential. Det finns tjänster med funktionaliteter som är intressanta för nämnda målgrupper. Institutet har all anledning att fortsätta vara aktiv inom området - det visar rapporten med önskvärd tydlighet.

Vällingby den 30 juni 2008

HJÄLPMEDELSINSTITUTET

Claes Tjäder
Avdelningschef

Innehåll

Förord	4
1 Bakgrund	8
2 Syfte och uppgift	10
3 Projektbeskrivning	11
3.1 Projektorganisation	11
4 Genomförande av projektet	11
4.1 Leverabel 1 - Internetkartläggning av relevant utbud av Internettjänster	12
4.1.1 Genomförande av leverabel 1.....	13
4.1.2 Resultat av sökningarna av internettjänster	14
4.2 Leverabel 2 - Analys och rekommendationer för Internettjänster	18
4.3 Leverabel 3 – Kunskapsbyggnad om Internettjänster som hjälpmedel.....	19
4.3.1 Betalningsmodell	20
4.3.2 Användargränssnitt och anpassningsmöjligheter.....	20
4.3.3 Tillgänglighet.....	20
4.3.4 Utvecklingsmöjligheter	21
4.4 Kunskapsbyggande	21
4.5 Företagskontakter.....	21
5. Resultat	22
6 Framtida arbeten/Diskussion	23
BILAGA	25
1. SOS Alarm	25
Personlarmspaket	25
2. ICAP AB	25
Smart HAL	25
3. C-Track Sverige AB.....	26
C-Track.....	26
4. Mobilaris AB.....	27
a. Child Tracker.....	27
b. Chat and Date (Atchik-Realtime)	27
c. Find Your Buddy.....	27
d. U and Me (Locatrix)	28
e. WorkScene (Tenzeng)	28

5. Navigon.....	29
Mobile Navigator 6	29
6. TALSMS.com	29
Tal-SMS.....	29
7. Eniro.....	30
Gula Sidorna Nära Dig.....	30
8. Wayfinder	30
a. Wayfinder Active Beta versionen	30
b. Wayfinder.....	31
9. Comai AB.....	32
Memo Comai 2.0.....	32
10. Nokia	32
Location Tagger.....	32
11. OptiWay Optimized Solutions.....	33
a. OW NAV	33
b. GPS- Positionering av mobiltelefoner.....	33
12. Handelsbankens Internettjänst.....	34
Handelsbankens Internettjänst.....	34
13. Avanza	34
Avanza.se	34
14. Varsam.....	34
Varsam.se	34
15. Sjukvårdsrådgivning	35
Sjukvardsradgivningen.se.....	35
16. Konsumentverket.....	35
Konsumentverket.se (KO).....	35
17. Navigabile	36
Navigable.eu.....	36
18. Pictogram	36
Pictogram.se.....	36
19. Hitta.se	37
www.hitta.se	37
20. Wikipedia	37
www.wikipedia.org	37
21. Statens Järnvägar (SJ)	37
www.sj.se	37

22. Ticnet.se.....	38
www.ticnet.se.....	38
23. Google.....	38
www.google.se.....	38
24. Phoneticom.....	39
RemoteTTS.....	39
25. CANDOR TECHNOLOGIES LTD	39
CANDOR Reminder Service.....	39
26. TvGuiden.....	40
www.tvguiden.se	40
27. Extraminne.....	40
www.extraminne.se	40
28. Silvergen.....	40
www.silvergen.org.....	40
28. Sveriges Radio.....	41
mobil.sr.se.....	41
29. Funka Nu/ Browsealoud	41
Talande Webb	41
30. Alkit Communications AB.....	42
Alkit Confero.....	42
31. e-Adept.....	42
e-Adept.....	42
32. Polar Print	43
Bildtolken.....	43
33. Flexitext/ Örebro Läns Landsting	44
Flexitext	44

1 Bakgrund

Projektet ” Internettjänster för äldre” är resultatet av en samverkan mellan Hjälpmedelsinstitutet och Swedish Care Institute (SCI). Projektet har finansierats av .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur) som främjar forskning, utbildning och undervisning inom data- och telekommunikation, särskilt med inriktning på Internet. Stiftelsen är en del i denna strävan. Man vill stödja verksamheter som på olika sätt bidrar till Internets utveckling och användning i Sverige.

Hjälpmedelsinstitutet är ett nationellt kunskapscentrum inom området hjälpmedel och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning. Institutet arbetar för delaktighet och jämlikhet genom att medverka till bra och säkra hjälpmedel, en effektiv hjälpmedelsverksamhet och ett tillgängligt samhälle.

Swedish Care Institute (SCI) är ett nätverk och en portal för export av svenska tjänster och produkter inom handikapp- och äldreområdena. SCI är ett handelshus eller portal för export till Japan – på sikt även till andra intressanta marknader – av svenska tjänster och produkter inom äldre- och handikappområdena.

En alltmer sofistikerad teknik ökar möjligheterna för äldre och personer med funktionsnedsättning att aktivt och på lika villkor kunna medverka i samhället. Tyvärr kan den också verka i rakt motsatt riktning – utestängande. Tjänster och service på olika samhällsområden, t.ex. banktjänster och information från myndigheter, förutsätter i allt större utsträckning att man inte bara har tillgång till en dator, utan också är förhållandevis hemmastadd i en tekniskt alltmer avancerad miljö. Den stora gruppen äldre har inte tillgång till support vilket ofta följer med en anställning.

Eftersom tekniken och tjänsterna utvecklas mycket snabbt riskerar många dessutom att snabbt komma på efterkälken om tjänsterna inte utformas med Design för Alla¹ för ögonen. Särskilda lösningar för olika grupper av människor bör så långt möjligt undvikas till förmån för allmängiltiga lösningar. Detta är innebörden av den s.k. Design för Alla-principen.

De senaste fem åren karakteriseras av att den tekniska utvecklingen gått väldigt fort. Det gäller framför allt Internets genomslag, som blivit mycket mer långtgående än vad som kunde förutses för några år sedan. Vi har också haft en mycket snabb utveckling av bredbandsteknik, mobiltelefoni och navigeringssystem (satellitbaserade m.m.). Man kan också notera att de olika kommunikationsteknikerna växer samman, vilket i sin tur skapar nya tekniska möjligheter. En mobiltelefon är idag att betrakta som en avancerad bärbar dator och kan

¹ Se http://www.hi.se/templates/Page___923.aspx

användas för samtals- och bildöverföring, uppkoppling mot Internet, mottagning av satellitsignaler o.s.v. Begreppet konvergens används för att beskriva sammanväxten av telefoni, dator och bredbands-TV.

En bättre kunskap om vad som finns på marknaden och som kan vara till glädje för den växande gruppen äldre är av stor betydelse. Genom att dra nytta av användarvänliga tjänster som kan utgöra stöd för många människor i vardagslivet kan också Internet få en än bredare spridning.

World Internet Institute (WII) redovisade nyligen statistik från år 2007 om Internetanvändning i olika åldersgrupper. Bland de yngre (16-24 år) används Internet av 90-95 procent. Bland äldre (65-74 år) använder cirka 50 procent Internet. WII bygger sin statistik på en panelstudie som man gjort sedan många år. I panelen ingår cirka 2 000 personer, hela befolkningen även de äldsta intervjuas. Både användare och icke användare är med i studien. Därmed ges möjligheten att följa enskilda individer över tiden. Denna ”digitala klyfta” minskar men kvarstår till del, även om man tar hänsyn till att äldre personer är överrepresenterade bland personer med funktionsnedsättning (äldre personer har generellt sämre tillgång till dator och Internet).

Även om situationen förbättrats under de senaste åren, finns anledning att utgå från att samhället fortfarande är långt ifrån ”genomdatoriserat” – i synnerhet inte för personer med funktionsnedsättning. Det existerar en faktisk ”digital klyfta” mellan dem och befolkningen i stort. Detta är särskilt allvarligt eftersom just personer med funktionsnedsättning är de som många gånger har verkligt stor nytta av dator och Internet. Många kan tycka att det är smidigt och praktiskt att kunna sköta sina bankaffärer hemifrån, men för en äldre person med rörelsehinder kan det vara en nödvändighet.

2 Syfte och uppgift

Syftet med projektet:

- Pröva en hypotes att det i dag finns Internettjänster som är – eller kan bli – bra för äldre och personer med funktionsnedsättning samt om så är fallet få till stånd en dialog med leverantörerna om hur man ser förutsättningarna för att marknadsföra tjänsterna till äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Granska förutsättningarna för att identifierade tjänster ska kunna förskrivas av hjälpmedelsverksamheten till patienter/brukare i syfte att tjänsterna ska kunna användas som hjälpmedel i vardagslivet och därmed bidra till höjd livskvalitet.

Uppgiften för projektet är följande:

- Göra en inventering av tjänster på Internet som kan vara av särskilt intresse för äldre personer och personer med funktionsnedsättningar.
- Värdera och analysera användbarheten i dessa tjänster för målgruppen och vid behov peka på behov av förändringar av utformningen av tjänsterna för att öka användbarheten. Denna del vänder sig inte minst till leverantörer av inventerade tjänster.
- Redovisa de mest intressanta tjänsterna på ett för hjälpmedelsverksamheten överskådligt sätt i syfte att visa på fördelarna med tjänsterna, när de gäller att ge ett bra stöd till skilda grupper av personer med funktionsnedsättning och/eller äldre. Denna redovisning kan dels användas för att höja IT-kompetensnivån inom hjälpmedelsverksamheten, dels för att underlätta för hjälpmedelsverksamheten att informera om alternativt förskriva tjänster i framtiden.

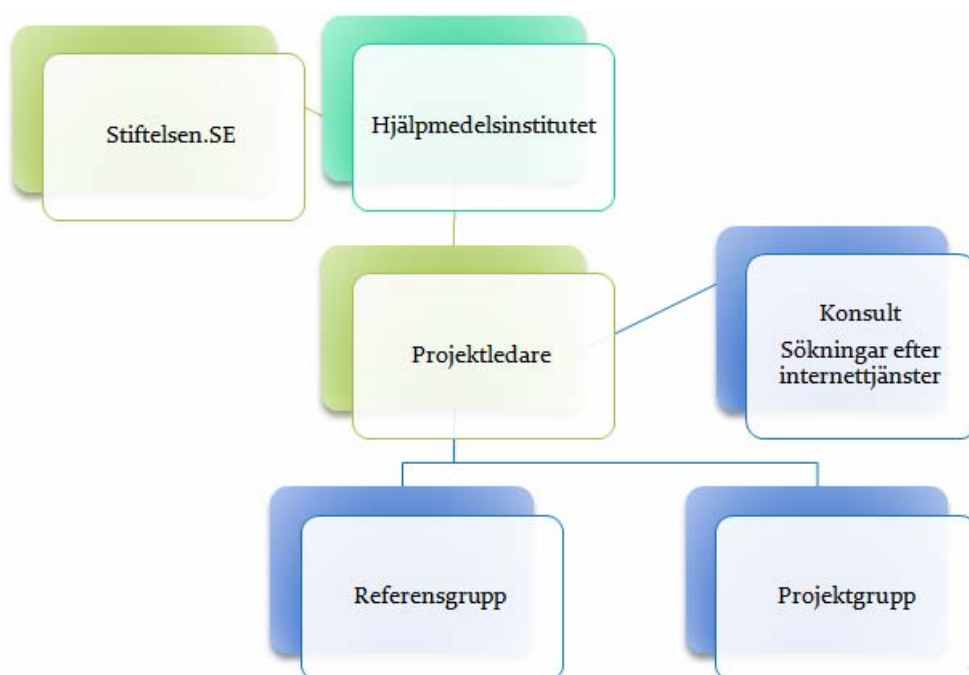
3 Projektbeskrivning

Projektet genomfördes under perioden 2008-01-01—2008-06-30.

3.1 Projektorganisation

Hjälpmiddelsinstitutet anlidade en projektledare som arbetat i storleksordningen 30 procent under 6-månadersperioden. Till projektledaren knöts en projektgrupp som bestod av sju utvalda nyckelpersoner från Seniornet Sweden, Föreningen Kognitivt Stöd, Hjälpmiddelsinstitutet, Konsumentverket, hjälpmedelsverksamheten och förskrivare. Projektgruppen träffades vid tre tillfällen. Däremellan har projektgruppsdeltagarna arbetat självständigt med att reflektera, kommentera och ge synpunkter på underlag som har sammanställts av projektledaren utifrån möten med projektgruppen. Två konsulter anlidades under en tid på sammanlagt 5 veckor för sökning på Internet efter Internettjänster.

Referensgruppen bestod av representanter från IT&Telekomföretagen/Almega, Post och telestyrelsen samt .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur). Referensgruppen har träffats vid två tillfällen.

Ett urval av dokumenten som har framställts i projektet har delgivits ett nätverk på cirka 20, bestående av nyckelpersoner vid intresseorganisationer, forskningsorganisationer, personer inom hjälpmedelsverksamheten, Hjälpmiddelsinstitutet för feedback på projektet och kunskapsspridning.

4 Genomförande av projektet

Projektet genomfördes i fyra delsteg (leverabler) som har genomförts i enlighet med en aktivitets- och tidsplan, enligt nedan:

Nr	Namn på leverabel	Beskrivning av förväntat resultat	Leveransdatum
1.	Kartläggning av relevant utbud av Internettjänster	En överskådlig bild av det relevanta utbudet av Internet-tjänster av särskilt intresse för äldre personer och personer med funktionsnedsättningar redovisas.	2008-02-28
2.	Analys och rekommendationer för Internettjänster	Analys av Internettjänsternas användbarhet samt rekommendationer och förslag till förbättringar dokumenteras och kommuniceras och diskuteras med leverantörerna.	2008-04-30
3.	Sammanfattning av de mest intressanta Internettjänsterna	Kunskapsbyggnad rörande utvalda Internettjänster för hjälpmedelsverksamheten, vilket skapar förutsättningar för förskrivningar av dessa till äldre personer och personer med funktionsnedsättning i framtiden.	2008-05-31
n.	Slutrapport	Slutrapport som dokumenterar och sammanfattar de i projektet genomförda aktiviteterna och resultaten för vidare spridning.	2008-06-30

4.1 Leverabel 1 - Internetkartläggning av relevant utbud av Internettjänster

Det finns inte någon allmängiltig definition av begreppet "IT-baserade hjälpmedel". LSS-² och hjälpmedelsutredningen diskuterade uttrycket "informations- och kommunikationsteknologi och digital teknik" (som den sammanfattningsvis kallar IT) och tolkar detta som (här något förkortat) "tillämpningar och teknik för stöd och förmedling av information till och från människor, inklusive teknik för stöd av människans kognitiva funktioner samt gränssnittet mellan människan

² Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

och tekniken, exempelvis anordningar för att styra och manövrera datorer” (SOU 2004:43).

Myndigheten Verva definierar **offentliga E-tjänster** som en service som medborgare och företag kan använda för att uträtta olika ärenden som de har hos en offentlig myndighet. Denna service/tjänst tillhandahålls på elektronisk väg till exempel med en dator, mobiltelefon eller via avancerad telefonservice. För att e-tjänsten ska anses vara offentlig krävs det att det är en offentlig myndighet som tillhandahåller tjänsten åt medborgare och företag.

I den här studien har vi identifierat en hel del privata tjänster, men även en del offentliga tjänster har identifierats. Myndighetstjänster, s.k. e-tjänster, har inte varit i fokus för den här studien.

4.1.1 Genomförande av leverabel 1

Kartläggningen har genomförts 080101-080215. Kartläggningen har skett dels via sökning av tjänster via Internet dels via personliga kontakter med nyckelpersoner med god kännedom kring funktionsnedsättning och hjälpmedel. Dessa personer har intervjuats och/eller kontaktats via e-post.

Det har gjorts en avgränsning innebärande att projektet endast har kartlagt Internettjänster. Någon definition av ordet Internettjänster finns inte. I denna studie har vi letat efter tjänster som levereras digitalt via Internet. Gränssnittet mot användaren kan variera, det kan vara en dator, en mobiltelefon, en digital TV m.m. Till saken hör också att det finns tjänster i rapporten som har ett innehåll som ger information av mobil karaktär. I en del fall har tjänster tagits med som deltagarna i referensgruppen särskilt angett som intressanta. Vår utgångspunkt var att tjänster som har ett webbgränssnitt skulle tas med i rapporten, vidare ska tjänsten innehålla någon form av interaktion. Det handlar således om hemsidor som erbjuder något mer än enbart textinformation.

Tjänsterna kan vända sig till tredje part och/eller till den enskilde privatpersonen. Vi har även gjort en avgränsning genom att endast kartlägga tjänster som finns att tillgå i Sverige och använder det svenska språket. Som framgår av resultatet av sökningarna har det visat sig att många av tjänsterna kan nås eller användas med hjälp av en mobiltelefon. Detta är helt naturligt eftersom åtkomsten till Internet i ökad omfattning sker via en mobiltelefon. Därmed skulle man kunna säga att det blir mindre intressant på vilket sätt man har åtkomst till Internet. Samtidigt kan konstateras att det gränssnitt som datorn erbjuder för en hel del tjänster, t.ex. e-post, förmodligen är lättare för de flesta användare. Studien har inte haft tid att fördjupa sig i denna fråga.

I den ansökan som inlämnades till .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur) angavs att studien skulle baseras på en sökning på Internet genom användande av ett antal sökord. Dessa sökord fanns med i ansökan. Sökorden kan sägas vara relaterade till behov som många äldre med nedsatt kognitiv förmåga kan ha. De sökord som angavs var följande:

- positionering
- orientering
- navigering
- påminnelsetjänster
- struktureringstjänster (komma ihåg, hitta m.m.)
- betalning
- språkliga stödfunktioner
- kommunikation

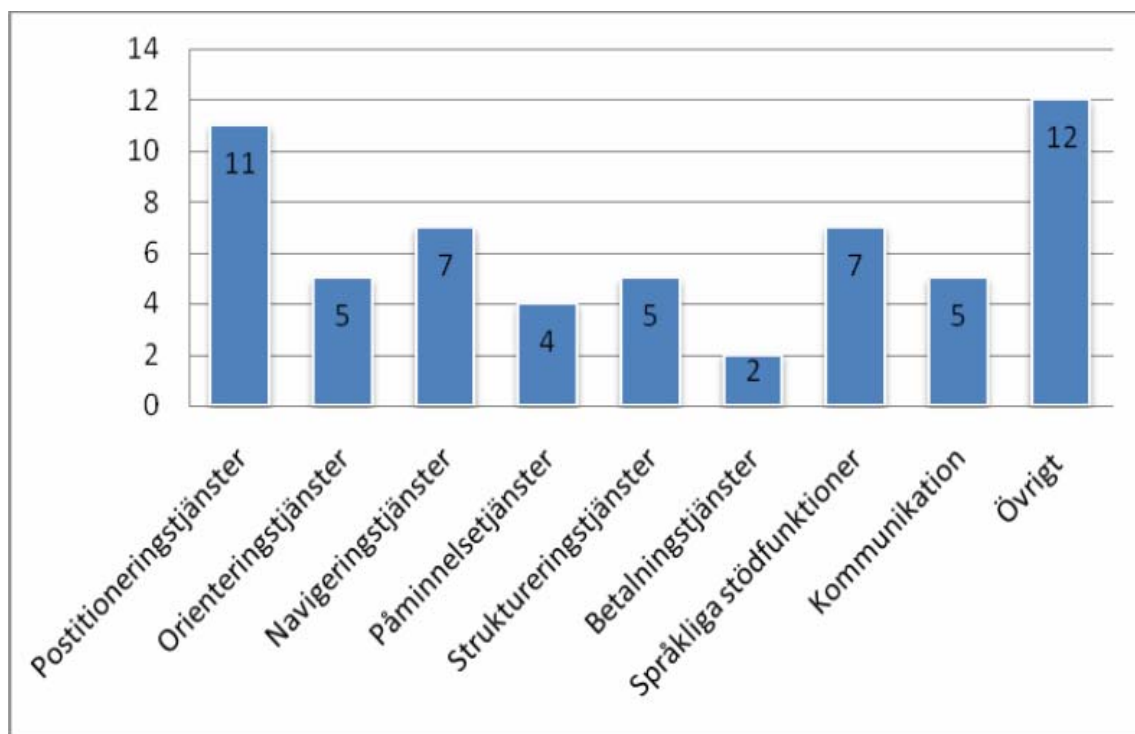
Under arbetet framkom att dessa sökord var onödigt begränsande, vidare framkom att det fanns intressanta tjänster inom andra områden som borde varit med i studien. T.ex. har företrädare för Seniornet Sweden pekat på informationstjänster, söktjänster, tjänster som erbjuds inom olika intresseområden för personer som vill fördjupa sig i ett område tillsammans med likasinnade, bank och budgettjänster, offentliga e-Tjänster. Sökningar har också skett genom att de personer som utförde sökningarna tog del av diskussioner vid olika ”communities” och hemsidor som erbjuder chatfunktioner. Vid besöken av dessa hemsidor framkom att det fanns fler tjänster av intresse. Av tidsskäl har dessa uppslag dock inte kunnat följas som vi skulle önskat. En erfarenhet är att sökförfarandet tar tid. Kontakter med personer som är aktiva på Nätet kan ge värdefulla bidrag. Tyvärr har projektet inte haft resurser för att följa upp intressanta tips på ett önskvärt sätt.

Ytterligare en erfarenhet är att det inte tycks finnas portaler eller hemsidor som innehåller sammanställningar över det som vi letat efter. Karaktären på de företag som utvecklar Internettjänster är ofta små och medelstora företag. Det är inte primärt de stora telekom- eller bredbandsföretagen som utvecklar de tjänster vi letat efter. Telekom- och bredbandsföretagen kan möjligen vara ett bra sätt för att nå ut till marknaden för dessa små och medelstora tjänsteföretag. Detta faktum medför givetvis att den framtida utvecklingen av tjänster för äldre och personer med funktionsnedsättning kommer att bero på en rad olika faktorer såsom företagens intresse, marknadens utveckling, betalningsmodeller, gränsdragningsfrågor mellan det offentliga åtagandet och individens ansvar m.m. Bättre information om vad som finns på marknaden kan bidra till att marknaden utvecklas snabbare, liksom hjälpmedelsverksamhetens förmåga att informera om och ta till sig möjligheterna som Internettjänster erbjuder för enskilda brukare.

4.1.2 Resultat av sökningarna av Internettjänster

Kartläggningen har resulterat i 33 stycken identifierade tjänster. I bilaga 1 finns samtliga tjänster beskrivna. Vissa av de kartlagda tjänsterna uppfyller inte projektets kriterier som Internettjänst. Vi har ändå valt att ta med dem i resultatet då tjänsterna omnämndes av nyckelpersoner som har blivit tillfrågade om de kunde uppge några för dem intressanta Internettjänster i kartläggningen. I bilagan finns namnet på företaget, namnet på tjänsten, den funktion som tjänsten inrymmer, en kort beskrivning av tjänsten, utvecklingsbehov/utveckling av tjänsten, prismodell samt kontaktuppgifter. Resultatet av sökningarna har sammanställts utifrån den information som finns att ta del av på webben. Vissa tjänster erbjuder en fyllig information omkring funktionaliteter medan andra har

mycket begränsad information. Några av de kartlagda Internettjänsterna är alltjämt under utveckling. Vissa av tjänsterna innehåller flera olika funktioner t.ex. positionering och orientering.

Nedan följer en beskrivning över respektive företag och Internettjänst. Internettjänsterna är indelade i olika funktioner.

Positionering

Företag	Tjänstens namn
SOS alarmering	Personlarmpaketet
C-Track Sverige AB	C-track
Mobilaris	Child Tracker
Mobilaris	Find Your Buddy
Mobilaris & Locatrix	UandMe
Mobilaris	WorkScense (Tenzeng)
Eniro	Gula sidorna nära dig
Wayfinder	Wayfinder Active beta version
Wayfinder	Wayfinder Access
Nokia	Location tagger
Flera aktörer se bilaga 1	e-Adept

Orienteringstjänster

Företag	Tjänstens namn
Mobilaris	WorkScense (Tenzeng)
Wayfinder	Wayfinder Active beta version
Wayfinder	Wayfinder Access
Nokia	Location tagger
Flera aktörer se bilaga 1	e-Adept

Navigeringstjänster

Företag	Tjänstens namn
Mobilaris	WorkScense (Tenzeng)
Wayfinder	Wayfinder Active beta version
Wayfinder	Wayfinder Access
Navigon	Mobile Navigator 6
OptiWay Optimized Solutions	OWNAV
Statens järnvägar	www.sj.se
Flera aktörer se bilaga 1	e-Adept

Påminnelsetjänster

Företag	Tjänstens namn
TALSMS.com	Tal-SMS
Candor Technologies LTD	CANDOR Reminder Service
Extraminne	www.extraminne.se
Comai AB	memo.comai.se

Struktureringstjänster

Företag	Tjänstens namn
Mobilaris	Chat and date
Mobilaris	WorkScense (Tenzeng)
Wayfinder	Wayfinder Active beta version
Wayfinder	Wayfinder Access
Nokia	Location tagger (under utveckling)

Betalningstjänster

Företag	Tjänstens namn
Handelsbanken	Handelsbankens Internettjänst
Avanza	www.avanza.se

Språkliga stödfunktioner

Företag	Tjänstens namn
Phoneticom AB	www.phoneticom.se
Pictogram	www.pictogram.se
Navigabile	www.navigabile.eu
Funka.nu/Browsealoud	Talande webb
Alkit Communications	Alkit Confero
ICAP	Smart HAL
Flexitext/Örebro läns landsting	Flexitext.net

Kommunikationstjänster

Företag	Tjänstens namn
Mobilaris	Chat and Date
TALSMS.com	Tal-SMS
Polarprint	www.bildtolken.se (under utveckling)
Flexitext	www.flexitext.net
Phoneticom (tjänsten säljs av Voice Corp under namnet Peech Machine)	www.phoneticom.se

Övriga tjänster som kartlagts utöver sökorden har främst sin bakgrund i de samtal som förts med de tillfrågade nyckelpersonerna.

Informationstjänster

Företag/organisation	Tjänstens namn
Sveriges Radio AB	www.mobil.sr.se kontakt via www.sr.se/mobil
Konsumentverket	www.ko.se
Allers Förlag	www.tvguiden.se
SVR	www.sjukvardsradgivningen.se

Söktjänster

Företag/organisation	Tjänstens namn
Google Stockholm	www.google.se
Hitta.se (Ansvarig utgivare är Rui Brites de Sousa)	www.hitta.se
Ingen (eller alla, beroende på hur man ser det) äger Wikipedia!	www.wikipedia.org

Mötesplats

Företag/organisation	Tjänstens namn
Silvergen	www.silvergen.se

Hjälpmedelsinformation

Företag/organisation	Tjänstens namn
Västra Götalandsregionen	www.trollreda.vgregion.se/
Varsam AB	www.varsam.se

Biljetthantering

Företag/organisation	Tjänstens namn
Statens järnvägar	www.sj.se
Ticnet	www.ticnet.se

4.2 Leverabel 2 - Analys och rekommendationer för Internettjänster

Leverabel 2 innehåller analys av Internettjänsternas användbarhet samt rekommendationer och förslag till förbättringar som kommunicerats och diskuterats med leverantörerna. För att få fram en bild över vilka tjänster som projektgruppens deltagare funnit intressanta har projektet valt att låta respektive projektdeltagare skatta de kartlagda Internettjänsterna utifrån givna kriterier. Det är projektgruppens erfarenheter och kunskaper kring funktionsnedsättning och teknik som ligger till grund för bedömningen. Skattningen av Internettjänsterna är subjektiv och genomfördes genom poängsättning. Varje person i projektgruppen har valt ut sex stycken Internettjänster (utifrån kartläggningen) som de tyckte var intressanta och som utgjorde goda exempel på Internettjänster för målgruppen.

Vid skattningen har följande kriterier tagits i beaktande:

1. Kan tjänsten vara till nytta för många olika användare eller vänder den sig till en specifik målgrupp (t.ex. personer med nedsatt syn, hörsel eller kognitiva funktionsnedsättningar)?
2. Är det lätt att använda tjänsten?
3. Är det en etablerad teknik och fungerar den väl?
4. Är tjänsten skalbar, dvs. kan den användas av många?
5. Är tjänsten möjlig och är den enkel att anpassa till användarnas förutsättningar?
6. Har tjänsten en framtida potential om man beaktar den demografiska utvecklingen, dvs. den stora ökningen av antalet äldre?

Det centrala i sammanhanget var således vilken typ av funktionalitet som olika tjänster erbjuder. Tjänster kan ha valts ut även om tjänsten såsom den ser ut i dag kan ha vissa brister utifrån ett användbarhetsperspektiv. Projektgruppen med sin bakgrund har således värderat skilda funktionaliteter och vilka som man bedömt som mest intressanta för målgruppen. Tjänsterna kan i en del fall ha utvecklats för helt andra målgrupper, vilket kan tala för att de kan behöva anpassas innan de marknadsförs till äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta faktum har inte hindrat projektgruppen från att välja ut vissa tjänster med tanke på den potential de bedöms kunna erbjuda om de utformas på ett bra sätt.

Utifrån kartläggningen och skattningen identifierade projektgruppen tre typer av Internettjänster. Dessa olika typer av tjänster är följande:

- Egenvårdstjänster – erbjuder tjänster såsom information, livsstilsförändring, osv.
- Hjälpmedelstjänster – erbjuder tjänster som är ett hjälpmedel för användaren i det dagliga livet.
- Organisation av vård och omsorg – Tjänster som erbjuds till kommuner och landsting för att effektivisera och koordinera insatser i form av vård och omsorg till patienter och användare (vi har valt att kalla denna typ av tjänst för telemedicin).

4.3 Leverabel 3 – Kunskapsbyggnad om Internettjänster som hjälpmedel

Leverabel 3 innehåller kunskapsbyggnad rörande utvalda Internettjänster för hjälpmedelsverksamheten. Med ökad kunskap om Internettjänster som kan fylla funktionen som hjälpmedel för användning i det dagliga livet skapas förutsättningar för förskrivningar av tjänster till äldre personer och personer med funktionsnedsättningar i framtiden.

De utvalda Internettjänsterna kan ses som goda exempel. De faktorer som är viktiga och som projektgruppen valde att lyfta och belysa närmare är följande:

- Betalningsmodell
- Användargränssnittet och anpassningsmöjligheter
- Tillgänglighet
- Utvecklingsmöjligheter

Nedan följer en redovisning av aspekter som projektgruppen ansåg som viktiga när det gäller utvecklingen av Internettjänster för äldre och personer med funktionsnedsättningar. Kommentarererna har sin utgångspunkt i de Internettjänster som projektgruppen valde ut som ”goda exempel”.

4.3.1 Betalningsmodell

Betalningsmodellen är en viktig faktor för att Internettjänsten ska nå de personer som är i behov av tjänsten. Det är viktigt att analysera frågan och fortsätta diskussionen rörande skilda betalningsmodeller där samhället eller användaren som privatperson är villig att betala för en Internettjänst som fungerar som ett hjälpmedel för den enskilde. Det kan också bli så i en del fall att det blir ett delat ansvar mellan sjukvårdshuvudmannen och individen. Det är sannolikt att ett flertal Internettjänster kan betalas av den enskilde men vissa Internettjänster är av den typen som kan förskrivas som ett personligt hjälpmedel. Ju snabbare dessa frågor klaras ut ju lättare blir det för företagen att marknadsföra sina tjänster.

4.3.2 Användargränssnitt och anpassningsmöjligheter

Det är viktigt att Internettjänstens användargränssnitt är genomtänkt vilket ställer krav på att innehållet är överskådligt, enhetligt, begripligt, empatiskt, pedagogiskt och enkelt att navigera i. Webbplatsen bör utgå från användarens behov och onödigt information bör vara borttagen och endast väsentlig information bör visas såväl i gränssnitt på webbsidan som i mobiltelefonens gränssnitt. Om tjänsten är kopplad till en mobiltelefon är det bra om information inte försvinner om användaren tappar sin telefon. Dessutom finns det fördelar vid uppdateringar om tjänsten är serverbaserad.

4.3.3 Tillgänglighet

Tillgänglighet till Internettjänster kräver fysisk tillgång till Internet samt kompetens och förmåga att hantera en dator och/eller en mobiltelefon. En ökad tillgänglighet för vissa personer med funktionsnedsättning kan möjliggöras om Internettjänsten kan knytas till en talsyntes så att användaren kan få informationen uppläst och att denne kan använda hörsnäckor till både på webben och i mobiltelefonen. Internettjänsten skulle kunna bli ytterligare tillgänglig om ljud- och bildstöd kan erbjudas. Man bör också uppmärksamma hur man löser behov av utbildning av användare och information vid anskaffning och underhållsinsatser runt Internettjänsterna. Lika viktigt är att se till behovet av information m.m. samt kunskapsförsörjning till det nätverk av personer som finns runt den person som använder Internettjänsten.

4-3.4 Utvecklingsmöjligheter

Internettjänster har utvecklingsmöjligheter inom en mängd områden. Det är dock av stor vikt att leverantörerna av internettjänsterna anpassar Internettjänsterna utifrån målgruppens behov och förmåga.

4.4 Kunskapsbyggande

Projektet har presenterats vid Hjälpmedelsinstitutets årliga IT-konferens samt vid en test-/provutbildning som Hjälpmedelsinstitutet arrangerade med titeln ”Den nya digitala infrastrukturen med särskild betoning på IT-hjälpmedel och förskrivning av Internettjänster”. Utbildningen vände sig chefer inom kommun och landsting. Målet med utbildningen var att höja kompetensen kring internettjänster och lyfta frågan kring möjligheten att förskriva internettjänster som hjälpmedel.

4.5 Företagskontakter

Projektledaren har varit i kontakt med fyra bolag som erbjuder Internettjänster. Dessa bolag svarar i dag för tjänster som projektgruppen funnit intressanta och som utgör Internettjänster som är goda exempel. Två av företagen arbetar idag mot målgruppen och är medvetna om de möjligheter och svårigheter som finns när det gäller att erbjuda Internettjänster för personer med funktionsnedsättningar och äldre. Dessa båda företag har utarbetat en betalningsmodell för att passa målgruppen, den ena är gratis och den andra betalas genom en startavgift och därutöver utgår en årlig licensavgift. De två andra företagen har inte lanserat Internettjänsterna till målgruppen, det vill säga personer med funktionsnedsättningar och äldre. Företagen upplever att marknaden (målgruppen) har en stor framtidspotential och man gör den bedömningen att tekniken nu är mogen och möjliggör en lansering mot målgruppen. Det ena företaget kommer inom kort troligen att lansera en Internettjänst som vänder sig till målgruppen. Det andra företaget ser potentialen men har inte beslutat sig för hur de kommer att lansera Internettjänsten mot marknaden. Framöver bör kontakterna med tjänsteutvecklande företag utvecklas. Det bör vara en fråga för Hjälpmedelsinstitutet att överväga formerna för detta.

5. Resultat

- Projektet har lyft frågan och startat en diskussion nationellt om att en Internettjänst lika väl som ett fysiskt hjälpmedel (t.ex. rollator) kan vara den hjälp som möjliggör ett mer självständigt liv i det dagliga livet för personer med funktionsnedsättning och äldre.
- Under arbetet med projektet har det framkommit i kontakterna med företrädare för äldre och personer med funktionsnedsättning att det finns ett växande intresse för och kunskap om åtminstone en del av tjänsteutbudet.
- I kontakter med företrädare för hjälpmedelsverksamheten har kunnat konstateras att det finns förutsättningar för att Internettjänster kan komma att förskrivas framöver. Gränsdragningen mellan sjukvårdshuvudmännens ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen och individens ansvar, det s.k. egenvårdsansvaret, kommer givetvis att påverka vilka tjänster som förskrivas framöver.
- Projektet har kunnat konstatera att det idag inte finns några juridiska hinder för att förskriva Internettjänster. Detta har klargjorts av en jurist från socialstyrelsen vid en testkurs som anordnades av Hjälpmedelsinstitutet den 4 juni 2008 där också detta projekt deltog med en presentation.
- Projektet har uppmärksammat vikten av att ha en fungerande betalningsmodell för Internettjänster som ”passar in” i gängse administrativa system inom hjälpmedelsverksamheten i landet.
- Projektet har mött intresse genom en artikel på webbplatsen www.internetworld.se. Där framkommer att det finns ett intresse från telekommunikationsbranschen för nya marknadssegment och ett flertal företag har uppmärksammat marknaden för Internettjänster för äldre. Detta borgar för att det finns ett incitament för utveckling inom området av nya intressanta Internettjänster för målgruppen.
- Projektet har uppmärksammat att det finns en kunskapslucka inom området som rör Internettjänster för äldre och funktionsnedsättningar. Erfarenheten av förskrivning av Internettjänster inom hjälpmedelsverksamheten är mycket begränsad. Det finns också skillnader i hur man tolkar riktlinjerna om huruvida det är möjligt att förskriva Internettjänster. Hjälpmedelsinstitutet anordnade i samverkan med utvecklingsgruppen för hjälpmedelscheferna en testutbildning i juni 2008. Resultatet av den kursen kommer att följas upp under hösten 2008.

- Internetinfrastrukturstiftelsen har visat intresse för praktiska försök med användare. Hjälpmedelsinstitutet avser återkomma till denna fråga.

6 Framtida arbeten/Diskussion

Tillkomsten av det här projektet bygger på en hypotes att det via Internet idag erbjuds tjänster, som skulle kunna vara bra för äldre och personer med funktionsnedsättning, men de marknadsförs inte till dessa grupper. Kunskapen om tjänsternas existens bland målgruppen är låg. Om tesen är sann följer att det finns en stor potential som borde tas till vara.

Varför är det intressant att utvärdera denna tes? Ett svar är att det som erbjuds andra människor i samhället också borde komma ovan nämnda grupper till del. Ett annat svar är att en meranvändning av tjänster som redan i dag finns att tillgå på marknaden – ”mainstream-tjänster” kan bli billigare för både individen och samhället. Tjänsterna kan förhoppningsvis också underlätta tillvaron för många. I en del fall skulle det kunna resultera i att en tjänst kan ersätta ett befintligt hjälpmedel/teknikstöd.

Det finns fördelar med att bygga på det som redan finns på marknaden, även om det i bland kan bli aktuellt med smärre anpassningar. S.k. ”mainstream-tjänster” vidareutvecklas hela tiden. Företagen som står bakom dessa tjänster är ofta relativt resursstarka. Om äldre och personer med funktionsnedsättning kan använda sig av ”mainstream-tjänster” kan de också dra fördel av den snabba teknikutvecklingen och få tillgång till uppdateringar av viktiga Internettjänster.

I den statliga LSS- och hjälpmedelsutredningens betänkande (SOU 2004:83) konstaterades att det kunde bli mer aktuellt att i framtiden förskriva tjänster som är baserade på en server. Det som då var mindre tänkbart är i dag en möjlighet. Fortfarande kan vi dock konstatera att det är ytterst ovanligt att en sjukvårdshuvudman förskriver en tjänst, även om det i dag således finns tjänster som skulle kunna förskrivas som hjälpmedel.

Det finns skäl att slå fast att utvecklingsmöjligheterna – potentialen inom IT-området - klart överskuggar de problem som finns. Och i det avseendet är IT-området speciellt, eftersom problemen inom området ofta bottenar i att det dels är en förhållandevis ung teknik, dels en teknik som utvecklas mycket snabbt i förhållande till mer traditionella hjälpmedelsområden. Inte minst när det gäller personer med osynliga funktionsnedsättningar såsom kognitiva nedsättningar kan den nya tekniken erbjuda helt nya möjligheter till stöd. Det gäller t.ex. personer med utvecklingsstörning, psykiska funktionshinder eller ADHD. I bland kan det handla om standardprodukter eller tjänster inom IT-området, i andra fall kan det handla om mer avancerade hjälpmedel som bygger på ny teknik.

Det är angeläget att det finns goda förutsättningar för att hålla en hög och aktuell kunskapsnivå hos såväl användare som professionen såsom förskrivare,

LSS-handläggare, beslutsfattare m.fl. Detta konstaterades senast i en rapport från Hjälpmedelsinstitutet till LSS-kommittén (februari 2007).

Brukaren behöver också god kunskap om utbudet. Även handikapprörelsen och pensionärrörelsen har behov av informationen, i syfte att ge sina medlemmar god service.

Även om Internettjänster inte förskrivs kan man tänka sig att hjälpmedelsverksamheten skulle kunna fylla rollen som rådgivare till brukare som med egna medel önskar anskaffa en Internettjänst.

IT-området utvecklas i en snabb takt och hjälpmedel för t.ex. kognitions- och kommunikationssvårigheter är ofta mindre kända än andra hjälpmedel. Förskrivares och andra berördas arbetssituation är ofta sådan att den löpande verksamheten tar all tid. Sammantaget gör detta att det är svårt för förskrivare och andra att kontinuerligt följa utvecklingen och känna till hela utbudet.

Projektet har medverkat vid några tillfällen för att informera om projektet. Det har t.ex. handlat om Hjälpmedelsinstitutets årliga IT-konferens och vid en provkurs – Den digitala infrastrukturen om IT-hjälpmedel och Internettjänster - för chefer inom kommuner och landsting som Hjälpmedelsinstitutet anordnade i juni 2008. Under hösten 2008 kommer projektet presenteras på de årliga kompetensdagarna som Föreningen Sveriges Socialchefer anordnar. Kompetensutvecklingsinsatser på alla nivåer kommer vara viktiga framöver.

Internettjänster kan ses som ett resultat av en generisk teknologi. Professor Britt Östlund skriver i en rapport som lagts som en bilaga till Hjälpmedelsinstitutets rapport till LSS-kommittén att ett IT-hjälpmedel kan öppna vägen för nya möjligheter som inte förutsågs när man skaffade datorn och Internetabonnemanget.

I takt med att man lär sig mer om Internet och att nya tjänster utvecklas så kan helt nya möjligheter visa sig, möjligheter som rimligen inte kunde förutses när man skaffade sig bredbandet. Detta handlar mycket om demokrati och delaktighet, men det handlar också om att kunna kommunicera med andra och leva ett mer aktivt liv.

Avslutningsvis kan konstateras att studien således ger en ögonblicksbild även om den är långt ifrån heltäckande. Under arbetets gång har uppgifter framkommit som visar på att det finns betydligt fler tjänster som borde vara av intresse. Resurserna har dock inte medgett att vi kunnat följa upp de uppslag som framkommit. Hjälpmedelsinstitutet kommer tillsammans med företrädare för såväl äldreorganisationer som handikapporganisationer arbeta vidare inom området.

BILAGA

1. SOS Alarm

Personlarmspaket

(Positionering)

Beskrivning av tjänsten

Spårning av nödsamtal genom att man triangulerar signalen från olika basstationer. Avståndet mäts sedan till mobilen och en ungerfärlig position fastställas.

Anpassningsbehov/Utveckling

En likvärdig tjänst som utgår ifrån samma teknik, men signalen skickas till assistenten i nödsituationen. Ett alternativ för äldre och personer med kognitiva funktionsnedsättningar som vill vända sig till sin kontaktperson i stället för SOS Alarm. Utveckling kan potentiellt bidra till mindre samtalsbelastning för SOS.

Kontaktperson och prismodell

Prismodell okänd

Anders Myrbäck, Marknadschef

Tel: 08-407 30 60

Mobil: 070-332 30 07

E-post: anders.myrback@sosalarm.se

2. ICAP AB

(Individual Computer Applications)

Smart HAL

(Språkliga stödfunktioner, orientering, navigering, struktureringstjänster)

Beskrivning av tjänsten

Smart Hal är ett svenskt skärmläsningssystem för mobiltelefoner med Windows Mobile som förvandlar mobilen till ett talande verktyg. Smart Hal baserar sig på den kraftfulla skärmläsaren Hal för Windows. Skriver och läser e-post, SMS-meddelanden, läser upp vem som ringer innan man svarar, håller reda på kalender och kontakter, samtalslistor, statusinformation, man kan surfa på Internet och använda Windows Messenger. Möjlighet att synkronisera mobilen med datorn och på det sättet ha tillgång till funktioner som inspelning- och uppspelningmöjligheter, omedelbar tillgång till planerade möten och aktiviteter. En svensk talsyntes från Acapela ingår med rösten "Ingmar". Talsyntesen

Orpheus ingår med flera olika språk. Olika talnivåer finns att välja mellan. En talnivå bestämmer mängden tal som ska talas. Inställning för talhastighet, volym, versalhantering, taleko, skiljetecken, sifferhantering.

Anpassningsbehov/Utveckling

Möjlighet för användaren att strukturera sin vardag via mobilens talfunktion. Produkten kan underlätta markant hur mobilen kan användas för äldre och personer med nedsatt förmåga, att styra telefonens funktion genom tal som gör flera funktioner tillgängliga och användbara.

Kontaktperson och prismodell

Produkten kostar 2 400,00 kr (exklusive moms)

Stockholmskontoret
ICAP AB
Box 20009
104 60 Stockholm

Besöksadress:
Gotlandsgatan 44, plan -2
116 65 Stockholm
Tel: 08-55 11 12 00
Fax: 08-55 11 12 09
E-post: stockholm@icap.nu

3. C-Track Sverige AB

C-Track

(Positionering)

Beskrivning av tjänsten

C-Track möjliggör monitorering av personal- och fordonsaktiviteter i nutid och dåtid. Tjänsten ger en tydlig bild av tillgänglighet, produktiviteten och prestation. Systemet registrerar information som är relevant för varje enskild verksamhet. C-Track tjänsten består av ett modem för mobil kommunikation via GSM/SMS/GPRS.

Anpassningsbehov/Utveckling

Möjlighet till en förenklad variant av C-Track där information samlas i syfte att stödja rehabilitering av personer med nedsatt förmåga, dvs. kartlägga utförda dagliga aktiviteter, t.ex nådde man destinationen?, kom personen i tid?, personens orienteringsförmåga, hur strukturerad är personen i sitt agerande osv.

Kontaktperson och prismodell

Prismodell okänd

C-Track Sverige AB

Trefasgatan 3
721 30 Västerås
Tel: 0771- 64 30 00
E-post: info@ctrack.se

4. Mobilaris AB

a. Child Tracker

(Positionering)

Beskrivning av tjänsten

Tjänsten håller reda på barn genom att lokalisera mobilen. "Geo-fencing" kan användas för att undvika att barnen ta sig in på ett förbjudet område. Om detta sker så skickas ett meddelande till föräldrarna.

Anpassningsbehov/Utveckling

Samma teknik kan appliceras till andra målgrupper som äldre medborgare och personer med nedsatt förmåga. Vissa geografiska områden som innebär fara för en individ kan dokumenteras och sedan appliceras i form av påminnelsetjänst för både individen och medarbetaren.

Kontaktperson och Prismodell

Prismodell okänd

Mobilaris AB

Stockholm Office

Isafjordsgatan 35

SE-164 40 Kista

Tel: 08-764 72 72

Fax: 08- 752 72 82

info@mobilaris.com

b. Chat and Date (Atchik-Realtime)

(Kommunikation, struktureringstjänster)

Beskrivning av tjänsten

Integrerad chat och dating tjänst som underlättar interaktion mellan två personer.

Anpassningsbehov/Utveckling

En likvärdig tjänst som utgår ifrån samma teknik för att underlätta kommunikation mellan användaren och handledaren. Möjlighet till kommunikation i nutid.

Kontaktperson och prismodell

Prismodell okänd

Business Development

info@atchik-realtime.com

c. Find Your Buddy

(Positionering)

Beskrivning av tjänsten

Hitta personer utan att ringa. Få meddelande om en kompis befinner sig i ett visst område, eller om kompiserna har kommit fram till destinationen.

Anpassningsbehov/Utveckling

Ett sätt för användaren och handledaren att automatiskt ta emot information om varandra, speciellt för användaren som kanske alltid behöver veta att ett flertal medarbetare finns tillgängliga.

Kontaktperson och Prismodell

Prismodell okänd

Mobilaris AB

Tel: +46 8 764 7272

Fax: +46 8 752 7282

E-post: info@mobilaris.com

d. U and Me (Locatrix)

(Positionering, kommunikation)

Beskrivning av tjänsten

Mobil "social networking" tjänst som delar information om ditt nuvarande läge med vänner, skicka meddelande när en vän är i närheten, ser om de tillgängliga eller ej, och erbjuder möjligheten att kommunicera med olika utvalda.

Anpassningsbehov/Utveckling

En bra möjlighet för användaren att automatiskt hålla kontakt med en assistent. Användaren har information om sitt geografiska läge i förhållande till assistenten, vet när en vän är i närheten och om denne är tillgänglig samt att har ett flertal utvalda platser upplagda som användaren är redo att kommunicera med.

Kontaktperson och Prismodell

Prismodell okänd

General enquiries: info@locatrix.com

Investor Contact: investor@locatrix.com

Sales Contact: sales@locatrix.com

e. WorkScene (Tenzeng)

(Positionering, kommunikation, orientering, navigering, struktureringstjänster)

Beskrivning av tjänsten

Webbaserad tjänst som gör det möjligt att samla information från en anställds mobil. Exempel på information är positionering (på begäran eller efter ett schema), se mobilens position på en intuitiv karta, hitta anställda, skicka sms eller e-post till anställda.

Anpassningsbehov/Utveckling

Ett verktyg mer riktad till assistentens behov av att få en överskådlig information om en viss individ. Möjlighet att se var individen befinner sig och lokalisera denne på en intuitiv karta.

Kontaktperson och Prismodell

Prismodell okänd

Tenzeng Kontakt: enquiry@tenzeng.com

5. Navigon

Mobile Navigator 6

(Navigering)

Beskrivning av tjänsten

Tjänsten innebär att mobilen kan användas som ett navigationssystem, med funktioner som erbjuder snabbaste/kortaste väg, hitta hem, ruttplanering, "voice command" (röststyrning). Fungerar med PDA, PNA, Symbian, Smart Phone.

Anpassningsbehov/Utveckling

Befintlig produkt som kan anpassas och inriktas till andra målgrupper. Funktioner som ruttplanering, voice command och hitta hem är intressanta och viktiga områden för personer med nedsatt förmåga samt äldre medborgare.

Kontaktperson och prismodell

Prismodell:

Produktpris: 1 390,00

Nerladdning: 990,00

Kontakt via webbplatsen

6. TALSMS.com

Tal-SMS

(Påminnelsetjänster, kommunikation)

Beskrivning av tjänsten

I stället för ett textmeddelande så erbjuder tjänsten ett automatiskt telefonsamtal där meddelandet läses upp.

Anpassningsbehov/Utveckling

Ett alternativ för vissa personer som alltid vill ha sina sms (stödtjänster) upplästa automatiskt.

Kontaktperson och prismodell

Prismodell okänd

VD

Henrik Roos

E-post: henrik.roos@talsms.com

Marknad

Henrik Ekselius Hässler

E-post: henrik.eh@talsms.com

7. Eniro

Gula Sidorna Nära Dig

(Positionering)

Beskrivning av tjänsten

Man kan söka bland företag i det omedelbara närområdet och svaren baseras på var man befinner dig, dvs man behöver inte ange var man är eller vilket ort man söker, utan bara vad man söker. Tillgänglig via wap och sms och Telias nät. Positionering sker automatiskt, och svaret paketeras och skickas till mobilen. Svaret innehåller namn, adress samt telefonnummer.

Anpassningsbehov/Utveckling

Tjänsten kan vara i behov av anpassning till ett enklare användargränssnitt.

Kontaktperson och prismodell

Prismodell okänd

Eniro

Tel: 020-88 11 00

8. Wayfinder

a. Wayfinder Active Beta versionen

(Positionering, orientering, navigering, struktureringstjänster)

Beskrivning av tjänsten

Kan användas för tränings- och friluftaktiviteter. Loggar personens aktiviteter som löpardistans, hur fort det har gått, hastighetmätning osv. Efter varje aktivitet får man en detaljerad karta med turen markerad via e-post. Om man väljer att gå med i "webb community activeoutdoor.com" ser man alla turer samlade under den egna profilen. Där kan man bland annat följa utvecklingen, dela favoritrundor samt ta del av andras erfarenheter. Man kan använda Wayfinder Active i områden utan mobiltäckning genom att ladda ner kartan i mobilens minne. Därigenom kan man orientera och navigera trots radioskugga.

Anpassningsbehov/Utveckling

Stor potential att anpassa funktioner till personer med nedsatt förmåga, där man kan samla information på hemsidan under användarens profil. Användaren har tillgång till vissa delar av tjänsten trots att täckning saknas, man kan t.ex. använda en karta och verktyg för att kunna hitta fram till destinationen.

Kontaktperson och prismodell

Gratis licenskod.

Behöver GPS-teknik.

GPS Mottagare Wayfinder Navigator 7: 995,00 kr

Corporate Communications avdelning

Marianne Olsson

Corporate Communications Director

Tel: + 46 (0) 46 288 22 00

Mobil: +46 (0) 701 449 020

E-post: marianne.olsson@wayfinder.com

b. Wayfinder

Access-bygger vidare på den prisbelönta Wayfinder Navigator-applikationen och använder sig av teknik från Nuance Communications, Code Factory och TalkNav (Språkliga stödfunktioner, positionering, orientering, navigering, strukturerings-tjänster)

Beskrivning av tjänsten

Tjänsten erbjuder en text-till-tal lösning som hjälper folk i vardagliga situationer med röststyrda vägbeskrivningar från dörr till dörr. Funktionen "Where am I?" fastställer användarens exakta position när som helst, "What is in my surrounding?" ger en undersökning av närområdet och hjälper personen att hitta intressanta platser. "Vicinity View" har både ljud och bild, man skanna av ett område och får en presentation genom ljudreferenser och sedan kan man zooma in och ut ur detta område. Sevårdheter och favoritplatser kan begränsas, prioriteras och rangordnas i en lista utifrån avståndet från den egna aktuella positionen.

Anpassningsbehov/Utveckling

En potentiellt enkel tjänst för personer med nedsatt förmåga. Tjänsten erbjuder stödfunktioner i form av en lättanvänt användargränssnitt d.v.s. talfunktionen.

Prismodell

3 995,00 för produkten.

Köparen får licenskod.

9. Comai AB

Memo Comai 2.0

(Påminnelse, strukturering)

Beskrivning av tjänsten

Via en webbaserad kalender lägger användaren in påminnelser som sänds till mobiltelefonen. I mobiltelefonen finns en programvara med ett förenklat gränssnitt. När påminnelsen aktualiseras i mobiltelefonen så ljuder det en signal, och det visar sig en bild och/eller text. När användaren bekräftar så sänds även en kvittens till en annan mobiltelefon t.ex. till en anhörig och/eller vårdpersonal.

Anpassningsbehov/Utveckling

Mobiltelefonbaserat påminnelse- och strukturstöd för personer med nedsatt kognitiv förmåga med behov av bild- och ljudstöd.

Prismodell

Startavgift 3 500 kr

Årlig licensavgift 2 400 kr

Comai AB

info@comai.se

Tel: 0736-56 05 50

10. Nokia

Location Tagger

(Positionering, orientering, struktureringstjänster)

Beskrivning av tjänsten

Med Nokia Location Tagger kan man automatiskt 'tag' (märka) sin position till sina bilder som man tagit med mobilens kamera. Medan man tar ett foto så sparas aktuella GPS koordinater till den EXIF header på din JPEG fil. Man kan sedan använda denna information för att lokalisera bilder på en karta. Tjänsten är för tillfället en Beta version inför en snart betydligt mer omfattande och integrerad applikation till Nokia telefoner. Nokia har inte tänkt kommersialisera applikationen ännu, den är under utveckling.

Anpassningsbehov/Utveckling

Möjlighet för användaren att integrera bilden i orienterings- och positioneringsmoment, som både underlättar och hjälper struktureringsprocessen genom att relatera bilder till platser av intresse för personen.

Kontaktperson och prismodell

Under utveckling

Nokia Svenska AB
Torshamnsgatan 20
164 22 KISTA
Tel. +46 8 41 00 83 00

11. OptiWay Optimized Solutions

a. OW NAV

(Navigering)

Beskrivning av tjänsten

OW NAV är en navigeringsmodul som är direkt integrerad i befintligt system för orderhantering. Navigeringsmodulen gör det möjligt för användaren att bli både visuellt och röststyrt guddad till korrekt position eller adress. Användaren kan trycka på aktuell arbetsorder och sedan på knappen "navigera", då blir användaren anvisad den snabbaste vägen utifrån hastighetsbegränsning och körsträcka. Verktöget kan även presentera information såsom färdvägens längd, beräknad tid för framkomsten, m.m. I OW NAV kan beställaren integrera flera olika besöksplatser vilket möjliggör en optimalare ruttplanering.

Anpassningsbehov/Utveckling

Kan underlätta navigeringen för äldre och personer med nedsatt förmåga genom att tjänsten ger assistenten möjlighet att sköta navigeringen från kontoret.

Kontaktperson och Prismodell

Prismodell okänd

Produkter & Tjänster
Kristofer Turland
Tel: +46 (0) 703-12 21 70

b. GPS- Positionering av mobiltelefoner

(Positionering)

Beskrivning av tjänsten

Hos ett flertal telekommunikationsoperatörer är det möjligt att positionera en vanlig mobiltelefon genom signalstyrkan i nätet. OptiWay har tillsammans med ledande operatörer utvecklat ett positioneringsverktyg där man genom ett systemgränssnitt får in koordinatdata från en eller flera mobiltelefoner som sedan visas direkt på systemgränssnittets karta.

Anpassningsbehov/Utveckling

Tjänsten kan göra det möjligt att få en överblick över användarens aktuella position, som visas direkt på en karta. Man kan i så fall följa personens förmåga att navigera.

Prismodell
Prismodell okänd

12. Handelsbankens Internettjänst

Handelsbankens Internettjänst

(Betaling, strukturering)

Beskrivning av tjänsten

Tillgänglig banktjänst som endast kräver ett av kunden valt lösenord för inloggning. Dock krävs att ett certifikat laddas ner vid det första användningstillfället.

Kontakt och prismodell

Gratis internettjänst för privat- och företagskunder

Huvudväxel: 08-701 10 00

13. Avanza

Avanza.se

(Struktureringstjänst)

Beskrivning av tjänsten

Tillgänglig banktjänst som ger en samlad bild över kundens aktie-, fond-, tjänstepensions- och PPM-sparande.

Kontakt och prismodell

Kostnad per affär

Avanza Bank AB
Box 1399
111 93 Stockholm

Besöksadress:
Klarabergsgatan 60 plan 3
Stockholm
Tel: 08-562 250 00

14. Varsam

Varsam.se

(Informationstjänst)

Beskrivning av tjänsten

Försäljning av hjälpmedel via Internet

Kontakt och prismodell

Varsam AB

Box 218

701 44 Örebro

Tel: 019-12 55 05

varsam.ab@varsam.se

15. Sjukvårdsrådgivning

Sjukvardsradgivningen.se

(Informationstjänst)

Beskrivning av tjänsten

Lätt tillgänglig och strukturerad webbplats som erbjuder rådgivning inom hälso- och sjukvården. Sjukvardsradgivningen.se är Sveriges enda allmännyttiga servicetjänst för hälso- och sjukvårdsinformation på nätet. Den verkar för att stödja och effektivisera vården och omsorgen.

Kontakt och Prismodell

Gratis att söka information. Självkostnadspris för beställning av material från webbplatsen (nerladdning).

Sjukvårdsrådgivningen SVR AB

Box 17703

118 93 Stockholm

Besöksadress Hornsgatan 15

Tjia Torpe, VD

08-452 71 61

Lars Rådth, vice VD

Tel: 08-452 71 94

red@sjukvardsradgivningen.se

16. Konsumentverket

Konsumentverket.se (KO)

(Informationstjänst)

Beskrivning av tjänsten

Webbplatsen erbjuder fakta, tips, information, kalkyler och guider till konsumenter. Webbplatsen strävar efter att vara tillgänglig för konsumenter med funktionsnedsättning och för konsumenter med andra modersmål än svenska.

Kontakt och prismodell

Gratis att söka rådgivning och information. Dock innehåller webbplatsen en del upphovsrättsligt skyddat material, bilder och texter.

Konsumentverket/KO

Box 48
651 02 Karlstad
Besöksadress: Lagergrens Gata 8
Tel: 0771-42 33 00

17. Navigabile

Navigable.eu

(Språkliga stödfunktioner, kommunikation)

Beskrivning av tjänsten

Omvandlar hemsidor så att de blir lättare att använda för personer med läs- och skrivsvårigheter. Bildsymboler och lätt svenska gör att innehållet blir lättare att förstå för personer med kognitiva och kommunikativa funktionsnedsättningar.

Kontakt och prismodell

Gratis

Kontakt via webbplatsen www.navigabile.eu

18. Pictogram

Pictogram.se

(Språkliga stödfunktioner)

Beskrivning av tjänsten

e-post med symboler för personer med läs- och skrivsvårigheter. E-posten skickas i form av bilder i stället för text. Utvecklingsprojekt kring möjligheter att chatta och sms:a med pictobilder.

Kontakt och prismodell

Gratis

Huvudkontor
Box 1100
871 29 Härnösand
Tel: 010-473 50 00
E-post: pictogram@sit.se

19. Hitta.se

www.hitta.se

(Söktjänst, orientering)

Beskrivning av tjänsten

Söktjänst som tillhandahåller adresser, telefonnummer, kartor, vägbeskrivningar, trafikinformation, verktyg för att mäta avstånd, väderupplysning på lokal nivå m.m.

Kontakt och prismodell

Gratis

Hitta.se

Norr Mälarstrand 6

112 20 Stockholm

Tel: 020-25 20 20

20. Wikipedia

www.wikipedia.org

(Söktjänst)

Beskrivning av tjänsten

Wikipedia är en fri encyklopedi med öppet innehåll utvecklad av sina användare och fungerar som ett interaktivt uppslagsverk på Internet.

Kontakt och prismodell

Gratis. Dock innehåller webbplatsen en del upphovsrättsligt skyddat material, bilder och texter.

Kontakt via webbplatsen www.wikipedia.org

21. Statens Järnvägar (SJ)

www.sj.se

(Resetjänst)

Beskrivning av tjänsten

Webbaserad tjänst där resenärer kan planera sin tågresor och boka biljetter. De som besöker webbplatsen får en översikt bland önskade resor, tågstationer, reselängd och trafikinformation.

Kontakt och prismodell

Gratis

SJ Huvudkontor
Tel: 010-751 60 00

22. Ticnet.se

www.ticnet.se

(Bokningstjänst)

Beskrivning av tjänsten

Ticnet erbjuder tjänster där konsumenterna kan söka bland försäljnings- och distributionställen av evenemangs- och resebiljetter. Ticnet förmedlar tusentals biljetter till konserter, teatrar, festivaler och sportevenemang.

Kontakt och prismodell

Gratis

Ticnet AB

Stockholm Huvudkontor
Box 6639
113 84 Stockholm
Tel: 08-629 69 70

23. Google

www.google.se

(söktjänst, navigering, strukturering)

Beskrivning av tjänsten

Google är främst ett sökverktyg på Internet, men erbjuder också olika produkter och tjänster inom kommunikation, tjänster som avser skapande och organiserande liksom lokaliseringsverktyg samt översättnings- och stavningsverktyg för webbsidor. Vidare underlättas själva sökningsmomentet.

Kontakt och prismodell

Gratis

Google Stockholm

Mäster Samuelsgatan 60
111 21 Stockholm
Sweden
Kontakt via webbplatsen www.google.se

24. Phoneticom

RemoteTTS

(Kommunikation)

Beskrivning av tjänsten

RemoteTTS är en talsyntestjänst som installeras direkt på ett företags webbsida. Denna tjänst kan alla som publicerar webbsidor köpa så att texten på sidan läses upp av en inbyggd talsyntes.

OBS- Tjänsten säljes nu av **Voice Corp** under namnet **SpeechMachine**.

Kontakt och prismodell

Prismodell okänd

Phoneticom AB

Bredgrand 6 4tr
753 20 Uppsala
Tel: 018-60 44 40

Voice Corp

Huvudkontor
Tel: 018-60 44 40

25. CANDOR TECHNOLOGIES LTD

CANDOR Reminder Service

(Påminnelsetjänst)

Beskrivning av tjänsten

Tjänsten kan skicka e-post för att påminna om olika aktiviteter. Man skriver antingen in själv eller med hjälp av en anhörig när påminnelserna ska skickas och vad det ska stå i meddelandet.

Kontakt och prismodell

Gratis

Candor Huvudkontor

P.O. Box 26495, Hout Bay 7872
9 Princess Street, Houtbay, South
Africa 7806
Tel: +27 21 790 71 82

Candor Europieska Kontor

Candor Technologies GmbH
Maxfeldstraße 9
90409 Nürnberg, Germany
Telefon: +49 911 923 18-406
E-post: info.de@candor.com

26. TvGuiden

www.tvguiden.se

(Informationstjänst)

Beskrivning av tjänsten

Tillhandahåller information om de flesta TV-kanaler som går att se i Sverige. Detta görs på ett mycket lättöverskådligt sätt och det finns direktmlänkar till de TV-program som kan ses direkt över nätet. Webbplatsen ägs från 1:a maj 08 av Allers Förlag.

Kontakt och prismodell

Gratis

Allers Förlag

Kundservice

251 85 Helsingborg

Telefon: 042-444 30 00

27. Extraminne

www.extraminne.se

(Påminnelsetjänst)

Beskrivning av tjänsten

Tjänsten kan skicka ut SMS och e-post för att påminna om olika aktiviteter. Man skriver antingen in själv eller med hjälp av en anhörig när påminnelserna ska skickas ut och vad det ska stå i meddelandet.

Kontakt och prismodell

Gratis

Kontakt via webbplatsen www.extraminne.se

28. Silvergen

www.silvergen.org

(Mötesplats, kommunikation, söktjänst)

Beskrivning av tjänsten

Mötesplats för seniorer. Innehåller bloggar, chatfunktioner, information om resor, enkla produkter m.m. Silvergen.org strävar efter att vara den naturliga mötesplatsen för alla 55+, för livsglädje, nytta och nöje, meningsfulla tankeutbyten och värdefulla tips.

Kontakt och prismodell

Gratis

Kontakt via webbplatsen www.silvergen.org

28. Sveriges Radio

mobil.sr.se

(Informationstjänst, kommunikation)

Beskrivning av tjänsten

mobil.sr.se erbjuder radiokanaler, nöje, sport, nyheter, ”community” och mycket mer som man behöva när man är långt från radioapparater eller en dator med Internet. Tjänsten fungerar på mobiler som har webbläsare. Tjänsten är ett tillgängligt sätt för att via mobiltelefonen få nyheter m.m. för personer med synskada.

Kontakt och prismodell

Kostnaden för tjänsten är maximalt 9 kr/dag. Men priset varierar mellan olika mobiloperatörer. Pristak erbjuds ofta till kunder.

Kontakt via webbplatsen www.sr.se/mobil och webmaster@sr.se

29. Funka Nu/ Browsealoud

Talande Webb

(Språkliga stödfunktioner)

Beskrivning av tjänsten

Genom att låta en webbplats tala ökar tillgängligheten för en stor grupp användare, som invandrare, äldre och personer med läs- och skrivsvårigheter, synned-sättning eller lättare kognitionsproblem. BrowseAloud är gratis för användaren. De webbplatser som vill ansluta sig till systemet och erbjuda avancerad uppläsningsteknik på sin webbplats betalar en årlig avgift. I Sverige säljs Talande Webb av Funka Nu AB. Talande Webb är en del av det irländska bolaget Texthelp Systems Ltd.

Kontakt och prismodell

Prismodell okänd

Funka Nu AB

Döbelnsgatan 21, 111 40 Stockholm

Tel: 08-555 770 60

E-post: ljud@funkanu.se

www.funkanu.se

30. Alkit Communications AB

Alkit Confero

(Kommunikation, språkligastödfunktioner)

Beskrivning av tjänsten

Alkit Confero är kommunikationstjänst med en programvara för tvåvägs videokommunikation över Internet.

Kontakt och prismodell

Prismodell okänd

Alkit Communications AB

Aurorum 2
977 75 Luleå
Roland Dahl
Tel: 031-67 55 44
dahl@alkit.se

31. e-Adept

e-Adept

(Navigering)

Beskrivning av tjänsten

e-Adept är ett projekt. e-Adept är ett unikt samarbetsprojekt inom områdena navigering, reseplanering och larm. Projektet syftar till att skapa tjänster som kan öka tillgängligheten i samhället för äldre och för personer med funktionsnedsättningar. Tjänsterna erbjuds på mobiltelefon och på handdator med telefonfunktion. Till handenheten kopplas positioneringsutrustning som använder bland annat GPS och tröghetsnavigering. Kombinationen av dessa tekniker möjliggör guidning i stadsmiljöer och inomhus. Tillsammans med noggrann och tillförlitlig positionering ger detta betydligt mer detaljerade gånganvisningar än när bilvägnätet används. Gångvägnätet gör det även möjligt för användaren att få guidning längs med trottoarer, parkvägar och över övergångsställen.

Huvudfinansiärer:

Post- och telestyrelsen
Trafikkontoret
Trafikkontoret Stockholms Stad
Vägverket
Banverket
Malmö stad
VINNOVAs program för IKT-användning

Ansvariga utförandeorganisationer:

Astando AB
Stiftelsen Teknikdalen
Regis ekonomisk förening

Kontakt och prismodell

Prismodell okänd

Pts

Robert Hecht
Tel: 08-678 58 91
E-post: robert.hecht@pts.se

Stockholms Stad

Pernilla Johnni
Tel: 08-508 276 50
E-post: pernilla.johnni@tk.stockholm.se

Astando AB

Torbjörn Lahrin
Tel: 0506-131 00
E-post: torbjorn.lahrin@astando.se

Stiftelsen Teknikdalen

Lars Johansson
Tel: 070-515 33 97
E-post: lars.johansson@teknikdalen.se

Regis

Olle Nilsson
Tel: 040-192 620
E-post: olle.nilsson@regis.se

32. Polar Print

Bildtolken (www.bildtolken.se)

(Språkligastödfunktioner)

Beskrivning av tjänsten

Utvecklingsprojekt – Bildtolkning för synskadade och syftet är att testa möjligheten att erbjuda personer som är synskadade, bildtolkning med hjälp av digitala foton från mobiltelefoner, samt bildtolkning via videosamtal med 3G-telefoner.

Kontakt och prismodell

Prismodell okänd

Polar Print

Stockholm Kontor

Tel: 08-442 42 70

info@polarprint.se

33. Flexitext/ Örebro Läns Landsting (www.orebroll.se)**Flexitext**

(Språkligastödfunktioner)

Beskrivning av tjänsten

Via tjänsten FLEXITEXT.net får man enkelt tillgång till texttelefonifunktion via mobiltelefonen och/eller Internet.

Kontakt och prismodell

Prismodell okänd

Kontakt via webbplatsen www.orebroll.se/tolkcentralen2/texttelefoni och sedan flexitext@orebroll.se

Internettjänster för äldre

Slutrapport

Projektet ”Internet för äldre” genomförs av Hjälpmedelsinstitutet och Swedish Care Institute (SCI). Arbetet finansieras av stiftelsen .SE. Detta är slutrapporten.

Swedish Care Institute

Swedish Care Institute (SCI) är ett nätverk och en portal för export av svenska tjänster och produkter inom handikapp- och äldreområdena. SCI är ett handelshus eller portal för export till Japan – på sikt även till andra intressanta marknader – av svenska tjänster och produkter inom äldre- och handikappområdet.

.SE

.SE främjar forskning, utbildning och undervisning inom data- och telekommunikation, särskilt med inriktning på Internet. .SE:s Internetfond är en del i denna strävan. Med denna vill .SE stödja verksamheter som på olika sätt bidrar till Internets utveckling och användning i Sverige.

Hjälpmedelsinstitutet är ett nationellt kunskapscentrum inom området hjälpmedel och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

Hjälpmedelsinstitutet arbetar för full delaktighet och jämlikhet genom att medverka till bra och säkra hjälpmedel, en effektiv hjälpmedelsverksamhet och ett tillgängligt samhälle.

Hjälpmedelsinstitutets verksamhet omfattar

- provning och stöd vid upphandling av hjälpmedel
- forskning och utveckling
- utredningsverksamhet
- utbildning och kompetensutveckling
- internationell verksamhet
- information och kommunikation

Hjälpmedelsinstitutets huvudmän är staten och Sveriges Kommuner och Landsting.

Hjälpmedelsinstitutet

Box 510, 162 15 Vällingby
Besöksadress Sorterargatan 23
Tfn 08-620 17 00, Fax 08-739 21 52
Texttfn 08-759 66 30
E-post registrator@hi.se
Webbplats www.hi.se

Best nr 08352-pdf